Forankring af peer-indsatser i Viborg Kommune

Skrevet af Anne Bruhn-Houen, tovholder for projekt "Ligestillet støtte" og underviser ved Recovery-skolen i Viborg og Jane Aslaug, leder af Psykiatri, Viborg Kommune.

Peer-begrebet stammer fra England og betyder ligestillet støtte.

En peer-medarbejder er således et menneske med egne levede erfaringer med psykisk sygdom, som har været igennem en recovery-proces og er uddannet til at yde ligestillet støtte til mennesker med psykisk sygdom, der står foran en recovery-proces.

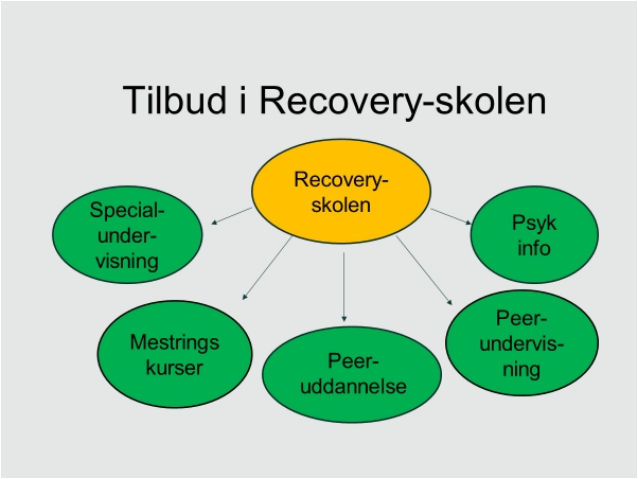
Baggrund

I 2014 udbyder Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold en pulje til *"Forsøg med brug af peer-støtte i den kommunale og regionale indsats for mennesker med psykiske lidelser".*

Viborg Kommune beslutter i et partnerskab med Aarhus og Randers kommuner samt Region Midt og SIND Pårørenderådgivning at ansøge om puljemidler til et sådant projekt. Projektet får i ansøgningen titlen *"Ligestillet støtte – en vej til recovery".* Projektet bliver antaget.

Projektet starter januar 2015 og løber frem til udgangen af juni 2018.

I projektet er der udviklet en uddannelse af peer-medarbejdere – her benævnt "*Peer-uddannelsen"*. De uddannede peer-medarbejdere har i projektperioden været med til at afprøve og udvikle to modeller for ligestillet støtte: En undervisningsmodel – her benævnt "*peer-undervisning"* og en én-til-én-model – her benævnt *"peer-guide".* Uddannelsen af peer-medarbejdere samt udvikling og afholdelse af peer-undervisning er i projektperioden foregået i Recovery-skolen Viborg (se figur).

Peer-guidefunktionen har været – og vil fortsat være - forankret i SINDs pårørende-rådgivning og Region Midt´s psykiatri og vil ikke blive omtalt yderligere i dette notat.

Peer-uddannelsen og *peer-underviserfunktionen* vil fortsat være forankret i Viborg Kommunes psykiatri – som nævnt i Recovery-skolen - og får derfor særlig omtale her, lige som der også peges på andre ansættelsesmuligheder for peer-medarbejdere i Viborg Kommune fremover.

Peer-uddannelsen

Peer-*uddannelsen*, der som ovenfor nævnt henvender sig til mennesker med egne levede erfaringer med psykisk sygdom, består af en teoretisk del på 13 uger. Undervisningen foregår to gange om ugen og udgør i alt 78 timer. Fra efteråret 2017 er koblet et 4-måneders praktikforløb på.

Uddannelsen er bygget op omkring 7 moduler med et pensum og tilhørende undervisningsmateriale, som har udviklet sig i løbet af projektperioden. Deltagernes egne erfaringer bliver konstant bragt i spil via emner som f.eks. recovery, empowerment, livshistoriefortælling, diagnose-mestring og stigmatisering.

På peer-uddannelsen lærer deltagerne at omdanne deres levede erfaringer med psykisk sygdom til en erfaringskompetence, der ruster dem til arbejdet med at yde ligestillet støtte. Når deltagerne dimitterer er de klar til at bruge deres erfaringskompetence ift. at støtte andres recovery-proces.

Der optages max. 8 deltagere på det enkelte uddannelsesforløb. Disse udvælges via ansøgning og optagelsessamtale.

Indtil videre har i alt 63 personer gennemført peer-uddannelsen i de tre kommuner og der er i øjeblikket 3 igangværende hold med i alt 21 deltagere. Når det igangværende hold i Viborg dimitterer, har Viborg Kommune uddannet 19 peer-medarbejdere fordelt på tre uddannelser.

I alt er over 80 personer i Region Midt dermed kvalificerede til at anvende deres levede erfaringer med psykisk sygdom og recovery til at støtte andre.

Peer-uddannelsen i Viborg Kommune er som nævnt fortsat forankret og foregår i Recovery-skolen Viborg og forestås af undervisere fra stedet i et samarbejde mellem en fagprofessionel underviser og en uddannet peer-underviser.

Peer-undervisning

Peer-*undervisningen* udbydes i form af korterevarende kurser og finder fortsat sted i Recovery-skolen Viborg. Det enkelte kursus varetages – ligesom peer-*uddannelsen* - altid af to undervisere – en peer-underviser og en fagprofessionel underviser. Undervisningen udvikles, forberedes og afholdes i et ligeværdigt samarbejde mellem disse to. Den fagprofessionelle underviser-stab er sammensat af medarbejdere fra hhv. Recovery-skolen, Bostøtten, Region Midt, Arbejdsmarkedsområdet og SIND pårørenderådgivning.

Kongstanken i peer-undervisning er at tilbyde undervisning for alle (brugere af psykiatrien, interesserede borgere, fagprofessionelle, pårørende, politikere, etc.) – og på den måde få flest mulige perspektiver og erfaringer i spil. Undervisningen er aktiverende og inddragende: Alle deltagere har mulighed for i samspil med alle andre i rummet at sætte sit præg på, hvad undervisningen skal indeholde. Der undervises i livsnære emner, som berører alle, men med recovery fra psykisk sygdom eller sårbarhed som omdrejningspunkt.

Forskning viser, at denne undervisningsform er inkluderende, fordi forskellige grupperinger af mennesker møder hinanden på kurserne. Desuden vil undervisningen fremme recovery-processen hos den enkelte kursist. Forskningen viser endvidere, at når medarbejdere deltager i peer-undervisning, vil den viden og nye indsigt, de tager med sig derfra, bidrage til en øget recovery-orientering på de respektive arbejdspladser.

Der er lavet en rapport over peer-undervisningen og dens betydning for kursisterne, underviserne og organisationen. Rapporten medtager al peer-undervisning i de tre Recovery-skoler (Århus, Randers og Viborg) frem til november 2017. Rapporten lægges som bilag.

I 2017 har 248 personer deltaget på Recovery-skolen Viborgs i alt 27 forskellige peer-undervisningsforløb. Dette svarer i gennemsnit til 9 kursister pr. undervisningsforløb. I bestræbelserne på at få fyldt holdene mere op, vurderer vi, at det vil være realistisk at forvente et foreløbigt minimum på 200 kursister fordelt på 20 kurser årligt. Dette vil svare til ansættelse af peer-medarbejdere i alt 40 timer ugentligt.

Fremtidsperspektiv

Peer-uddannelsen

Vi planlægger, at peer-uddannelsen forankres i Recovery-skolen, Center for Mestring, og at uddannelsen foregår 1 gang årligt. Vi ønsker fortsat at anvende den model, der blev udviklet i projektperioden, dvs. at peer-uddannelsen består af et teoretisk forløb på 13 uger og efterfølgende en praktik på 16 uger. Praktikken kan foregå som nu i Region Midt som peer-guide, men kan også med fordel være på bosteder, i Bostøtten, i Recovery-skolen, i Center for Mestring i øvrigt, i Jobcentret osv.

Peer-medarbejdere i Recovery-skolen

Vi ønsker, at peer-medarbejdere bliver en fast del af medarbejderstaben i psykiatrien i Viborg Kommune. Først og fremmest planlægger vi at fastansætte peer-medarbejdere i Recovery-skolen i Center for Mestring når projektet ophører pr. 30. juni 2018. Peer-medarbejdernes primære arbejdsopgave vil være at udvikle, afholde og evaluere Recovery-skolens peer-undervisning i samarbejde med den fagprofessionelle medarbejderstab fra både Recovery-skolen, Bostøtten, Jobcentret, Region Midt, SIND pårørenderådgivning samt Center for Mestring i øvrigt.

De fagprofessionelle medarbejderes anvendte timer til forberedelse, afholdelse og evaluering af undervisning ønskes fordelt mellem kommune og region.

Peer-medarbejdere i Viborg Kommune i øvrigt

Peer-medarbejdere vil desuden i et videre perspektiv kunne bidrage til løsning af mange forskellige opgaver, f. eks som supplement i Bostøtten og i bosteder, støtte ved samtaler i Jobcentret osv. Derfor vil det fremadrettet også give mening at styrke andre afdelinger i psykiatrien samt Jobcentret og socialafdeling ift. at have peer-medarbejdere ansat. Det vil være hensigtsmæssigt at gøre status ultimo 2018 mhp. den videre forankring.